

Recenzja

**rozprawy doktorskiej Eweliny Kurowickiej-Roman
pt. Kompetencje emocjonalne i sposoby radzenia sobie w sytuacjach trudnych przez
nauczycieli wychowania przedszkolnego
przygotowanej pod kierunkiem siostry dr hab. Marii Opieli, prof. KUL
oraz promotora pomocniczego dr Iwony Szewczak**

Recenzja została sporządzona w związku z uchwałą Rady Instytutu Dyscypliny Pedagogika Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II z dnia 26 października 2022 roku.

Uwagi wstępne

Nauczyciel przedszkola jest osobą, która pełni wiodącą rolę w procesie edukacji. Decyduje on o kierunku i treści pracy wychowawczo-dydaktycznej, dobiera skuteczne metody oddziaływań pedagogicznych. W rejestrze warunków skuteczności wszelkich sposobów postępowania wychowawczego na pierwszym miejscu wymienia się postawę nauczyciela czyli ogół jego względnie trwałych przekonań o dziecku, dyspozycji do jego oceniania i emocjonalnego nań reagowania oraz względnie trwałych dyspozycji do zachowania się wobec niego.

Gruntownej wiedzy i niektórym praktycznym umiejętnościom nauczyciela przedszkola powinny towarzyszyć określone dyspozycje psychiczne, a więc pewne skłonności i zdolności predestynujące go do wykonywania specyficznych zdolności i zadań w placówce przedszkolnej. Spośród wielu cech i przymiotów najczęściej wymienia się opanowanie wewnętrzne, zrównoważenie psychiczne, takt, łatwość nawiązywania kontaktów i przyjaźni z dziećmi, zdolność przejmowania się losem dzieci i ich życiowymi trudnościami oraz umiejętność odczuwania pewnego zapału, entuzjazmu wobec przejawów życia dzieci i przedszkola. Szczególnie mocno akcentuje się pogodne usposobienie nauczyciela jako wartość przeciwną przesadnej powadze, ponuractwu, nieprzystępności itp. Stosunek nauczyciela przedszkola do dzieci powinien wyrażać się w życzliwości i sympatii, poszanowaniu i szacunku dla dziecka, w chęci niesienia mu czynnej i przyjacielskiej pomocy. Stałe obcowanie z dziećmi, stała troska o codzienne ich potrzeby, udział we wszystkich mniej i bardziej ważnych sprawach, w porażkach i sukcesach powinny przypominać pożądane postawy rodzicielskie.

Powszechnie uważa się, że zawód nauczyciela to praca lekka i przyjemna. Większość ludzi zazdrości nauczycielom większej liczby dni urlopu w porównaniu do innych zawodów. Zawód nauczyciela niewątpliwie daje poczucie satysfakcji z wykonywanej pracy, umożliwia realizację osobistych aspiracji i wysiłków. Ale edukacja to bez wątpienia ciężka praca, która niesie ze sobą obciążenie psychologiczne: nauczyciel jest stale narażony na różnego rodzaju sytuacje, które są źródłem negatywnych emocji. Jest to zawód skomplikowany, niosący ze sobą trudne sytuacje, ponieważ praca nauczyciela nie jest schematyczna i nie jest precyzyjnie uregulowana.

W zawodzie nauczyciela bardzo ważne są robocze relacje międzyludzkie. Brak współpracy między kadrą nauczycielską, brak empatii i wsparcia ze strony innych nauczycieli może znacząco wpłynąć na wzrost negatywnych emocji nauczycieli. Niezwykle ważna jest również współpraca z rodzicami dzieci. Emocje, jakie nauczyciele odczuwają w pracy, obciążenie, na jakie są narażeni, to wszystko wpływa na ich funkcjonowanie.

Niektóre obciążenia nauczycieli wynikają ze sprzecznych wymagań, jakie sobie stawiają i które są od nich wymagane: chcą wczuć się w doświadczenia swoich wychowanków i muszą je oceniać, chcą wspierać wszystkich, ale mają wybrać tych, którzy tego najbardziej potrzebują. Nauczyciele są mediatorami między interesami dzieci, rodziców, kolegów, dyrekcji przedszkola, czy innych osób wspomagających, i jak to mówią, czasami są między młotem a kowadłem.

Ważnym źródłem negatywnych emocji nauczyciela jest sama specyfika tego zawodu. Główne znaczenie mają tutaj: zbyt duża liczba grup, zróżnicowany poziom dzieci, spadek prestiżu zawodu, konflikty w zespołach pedagogicznych, praca w hałasie, niskie zarobki, konflikty z rodzicami dzieci a także konieczność jednoczesnego radzenia sobie z różnymi zadaniami. Doświadczenie negatywnych emocji ma poważne konsekwencje dla nauczycieli, ponieważ powoduje pojawianie się różnych problemów czy nieprawidłowości w sferze somatycznej i psychologicznej, a to może mieć wpływ na zmniejszenie efektywności pracy wychowawczo-dydaktycznej.

Negatywne emocje w przypadku zawodu nauczyciela są zjawiskiem, którego nie da się uniknąć i które ostatecznie może powodować stres i wypalenie zawodowe. Wśród nauczycieli rzadko mówi się i naucza o asertywności, a jeśli już, to w kontekście kształtowania takiej postawy u dzieci. W polskim społeczeństwie szukanie pomocy u psychologa, psychoterapeuty to wstyd. Dlatego nauczyciel, który z takiej pomocy nie korzysta, chociaż powinien, ma zaburzone relacje z dziećmi, współpracownikami, innymi osobami, z którymi spotyka się w życiu zawodowym.

W świetle powyższego doktorantka podjęła temat bardzo ważny i aktualny. Praca wpisuje się w ważny nurt pedagogiczny, jakim jest jakość edukacji w przedszkolach. Wysoka jakość edukacji wymaga bowiem od nauczycieli dużego zaangażowania, co zwiększa ryzyko negatywnych emocji.

Podjęcie przez Doktorantkę badań należy uznać za zasadne zarówno dla teorii, jak i dla praktyki pedagogicznej, a szczególnie dla edukacji przedszkolnej. Należy tu wyrazić Doktorantce uznanie za podjęcie tak trudnego tematu.

Ocena oryginalności rozwiązania problemu naukowego

W swojej rozprawie Doktorantka poddaje analizie problematykę kompetencji emocjonalnych nauczycieli wychowania przedszkolnego w kontekście sytuacji trudnych w ich pracy. Jest to tematyka, która zajmuje marginalne miejsce w badaniach pedagogicznych. Na rynku wydawniczym jest niewiele publikacji naukowych na temat kompetencji emocjonalnych nauczyciela i żadna nie skupia się na kompetencjach emocjonalnych nauczycieli przedszkoli, brak także publikacji na temat sytuacji trudnych w pracy nauczyciela przedszkola i sposobów radzenia sobie z nimi. Brak wiedzy i badań określających kompetencje emocjonalne nauczycieli przedszkoli, przedstawiających rodzaje sytuacji trudnych oraz opisujących sposoby radzenia sobie w sytuacjach trudnych nie tylko na terenie województwa

mazowieckiego, lubelskiego i podlaskiego, ale także w innych rejonach naszego kraju, stanowią o oryginalności podjętych badań.

Uwzględniając wieloaspektowy charakter pracy nauczyciela wychowania przedszkolnego i wyzwania, które przed nim stawia współczesna rzeczywistość, konieczna staje się pogłębiona refleksja nad podjętą problematyką. Doktorantka podjęła problem badawczy mało zbadany i bardzo ważny dla jakości pracy nauczyciela przedszkola, a tym samym dla rozwoju dzieci w wieku przedszkolnym.

Oryginalność prowadzonych badań wynika także z aktualności zagadnienia kompetencji emocjonalnych oraz ich znaczenia w kontekście radzenia sobie z sytuacjami trudnymi w pracy nauczyciela przedszkola. Badania zrealizowane w ramach rozprawy doktorskiej stanowią uzupełnienie luki w literaturze pedagogicznej a analiza ich wyników pozwala wskazać dobre praktyki w radzeniu sobie przez nauczycieli w trudnych sytuacjach. Na podkreślenie zasługuje także fakt połączenia teorii i praktyki dotyczącej kompetencji emocjonalnych i sposobów radzenia sobie z sytuacjami trudnymi z pedagogicznego punktu widzenia.

Również oryginalna i dobrze uzasadniona jest metoda rozwiązania problemu badawczego. Doktorantka przyjęła strategię badań ilościowych wykorzystując metodę sondażu diagnostycznego i trzy narzędzia badawcze. Aby dokonać szczegółowej analizy badanego problemu Doktorantka, oprócz dwóch kwestionariuszy psychologicznych, posłużyła się także autorskim kwestionariuszem ankiety służącym do badania sytuacji trudnych w pracy nauczycieli przedszkola. Zastosowała w swoich badaniach interdyscyplinarne podejście, wykorzystując dorobek z zakresu nauk pedagogicznych i psychologicznych. Należy tu podkreślić, że Doktorantka, w celu wykorzystania narzędzi psychologicznych, odbyła szkolenie i zdała egzaminy w Pracowni Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego w Warszawie.

Również oryginalne są wnioski, które doktorantka sformułowała dla praktyki pedagogicznej w zakresie doskonalenia kompetencji emocjonalnych nauczycieli przedszkoli oraz rekomendacje w zakresie wsparcia tych nauczycieli w zakresie radzenia sobie w sytuacjach trudnych w pracy.

Ocena ogólnej wiedzy teoretycznej wykazywanej przez Doktorantkę

Swoje rozważania teoretyczne Pani mgr Ewelina Kurowicka-Roman przedstawiła w trzech rozdziałach, które liczą 142 strony.

Rozdział pierwszy liczy 61 stron (s. 15-75). W czterech podrozdziałach Doktorantka przedstawiła sylwetkę nauczyciela przedszkola w środowisku przedszkolnym. W podrozdziale pierwszym dokonała charakterystyki środowiska pracy nauczyciela przedszkola. W podrozdziale drugim ukazała prawne uwarunkowania wykonywania zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego, standardy w zakresie kształcenia nauczycieli oraz jego prawa i obowiązki. W trzecim podrozdziale Doktorantka omówiła osobowościowe uwarunkowania pracy nauczyciela wychowania przedszkolnego, w tym wzorzec osobowości nauczyciela kompetentnego emocjonalnie w świetle teorii integralnego rozwoju dziecka w wieku przedszkolnym a także rolę i zadania nauczyciela w procesie wychowania dziecka. Z kolei w podrozdziale czwartym przedstawione zostały psychologiczne uwarunkowania

relacji osobowych pomiędzy podmiotami procesu wychowawczo-dydaktycznego – dziećmi, rodzicami, innymi nauczycielami, współpracownikami i dyrektorem.

Liczący 41 stron (s. 76-116) rozdział drugi przedstawia rozważania dotyczące kompetencji emocjonalnych jako przejawu inteligencji emocjonalnej w kontekście kompetencji zawodowych. Zagadnieniu temu doktorantka poświęciła sześć podrozdziałów. W pierwszym podrozdziale wyjaśnione zostały pojęcia dotyczące kompetencji zawodowych nauczyciela w kontekście wspierania integralnego rozwoju dziecka w wieku przedszkolnym. W podrozdziale drugim znalazły się teoretyczne rozważania na temat inteligencji emocjonalnej, w szczególności geneza pojęcia inteligencji emocjonalnej oraz jej koncepcje omawiające model zdolnościowy i mieszany. Podrozdział trzeci Doktorantka poświęciła teoretycznym rozważaniom na temat kompetencji: sposobom definiowania oraz interdyscyplinarności ujęć psychologicznych i pedagogicznych. Z kolei w podrozdziale czwartym omówiona została struktura kompetencji emocjonalnych, zaś w podrozdziale piątym znaczenie kompetencji emocjonalnych dla funkcjonowania człowieka. Podrozdział szósty rozdziału drugiego ukazuje związek pomiędzy inteligencją emocjonalną i kompetencjami emocjonalnymi.

Rozważania teoretyczne kończy rozdział trzeci, który liczy 40 stron (s. 117-156) i dotyczy nauczyciela w sytuacjach trudnych. W pięciu podrozdziałach Doktorantka przedstawiła kolejno specyfikę stresu w pracy nauczyciela, pojęcie i kategorie sytuacji trudnych, radzenie sobie w sytuacjach trudnych, następstwa stresu nauczycielskiego wynikającego z sytuacji trudnych oraz formy wsparcia nauczycieli w trudnych i stresowych sytuacjach.

Rozprawa stanowi dojrzałą analizę problematyki, która jest przykładem opisu rzadko występującym w piśmiennictwie krajowym. Dlatego przygotowanie w rozprawie trzech rozbudowanych rozdziałów teoretycznych ma merytoryczne uzasadnienie.

Analiza treści recenzowanej rozprawy pozwala stwierdzić, że zostały one odpowiednio umieszczone w rozdziałach i podrozdziałach. Odpowiadają tematowi określone w tytule rozprawy oraz w tytułach poszczególnych rozdziałów i podrozdziałów, są adekwatne do przyjętej struktury.

Praca została poprawnie i starannie opracowana, dowodzi dobrej znajomości badanej problematyki. Struktura rozprawy jest logicznie poprawna i odpowiada jej tematowi. Staranność w utrzymaniu właściwej struktury dysertacji sprzyja zrozumieniu jej treści oraz zaobserwowaniu zgodności z założeniami metodologicznymi.

Ponadto Doktorantka ilustruje treści opracowanymi przez siebie tabelami, wykresami i schematami, które dobrze ilustrują przedstawiane treści. Rozprawa zawiera 29 tabel, 11 wykresów i 6 schematów, które stanowią uzupełnienie dla prezentowanych treści. Wzbogacają one rozprawę doktorską oraz przyczyniają się do lepszego zrozumienia treści i przejrzystszego zestawiania ze sobą poszczególnych informacji. Ich liczba jest adekwatna do zamieszczonych informacji. Znajdują się we właściwych miejscach. Stworzony na końcu pracy wykaz tabel, wykresów i schematów ułatwia ich odnajdowanie bez konieczności przeszukiwania pracy.

Wszystkie części rozprawy zostały przygotowane rzetelnie, z wykorzystaniem szerokiego wachlarza literatury specjalistycznej, zarówno polskiej, jak i obcojęzycznej. Liczba 288 źródeł wskazanych w bibliografii oraz ich rzetelna i pogłębiona analiza – Doktorantka zamieściła w rozprawie 451 przypisów – oznaczają, że Autorka recenzowanej

rozprawy dotarła do większości wartościowych pozycji, co pozwoliło na realizację badań i potwierdziło umiejętności Doktorantki w zakresie pozyskiwania, interpretowania i analizowania źródeł.

Reasumując należy stwierdzić, że Doktorantka wykazała się bardzo dobrą znajomością wiedzy teoretycznej. Świadczy o tym konsekwentny układ treści rozprawy, logiczne następstwo struktury i zakresu treści poszczególnych rozdziałów i podrozdziałów, analityczne przedstawienie prezentowanego materiału. Ponadto, o dobrej orientacji Doktorantki w zakresie wiedzy teoretycznej świadczy wykorzystana w rozprawie literatura przedmiotu – 265 publikacji zwartych, rozdziałów w monografii i artykułów w czasopismach, w tym 32 w języku angielskim, oraz 5 aktów prawnych i 18 stron internetowych, w tym 2 w języku angielskim. Doktorantka wykazała się także znajomością najnowszej literatury przedmiotu, o czym świadczą 54 pozycje z ostatnich 10 lat (2013-2022).

Ocena umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej

W rozdziale czwartym, na 19 stronach (s. 157-175) Doktorantka przedstawiła założenia metodologiczne badań własnych. Zostały określone podstawowe elementy procesu badawczego: przedmiot i cele badań, problemy i hipotezy badawcze, zmienne i wskaźniki, metody, techniki i narzędzia badawcze, organizacja i przebieg badań oraz kryterium doboru i charakterystyka badanej grupy. Z kolei rozdział piąty, liczący 29 stron (s. 176-204) zawiera analizę wyników własnych badań empirycznych w zakresie kompetencji emocjonalnych i sposobów radzenia sobie w sytuacjach trudnych przez badanych nauczycieli wychowania przedszkolnego.

Każda z tych części została opisana w sposób jasny i przejrzysty, pokazuje drogę, jaką przeszła Doktorantka, aby osiągnąć zamierzony cel badawczy.

O umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej przez Doktorantkę świadczy trafne powiązanie rozważań teoretycznych z pracą badawczą. Doktorantka prawidłowo określiła przedmiot badań i w odniesieniu do przedmiotu sformułowała 3 cele: poznawczy, teoretyczny i praktyczny. Założone cele sformułowane są poprawnie i pozwalają na wzbogacenie wiedzy w zakresie kompetencji emocjonalnych nauczycieli przedszkoli w kontekście radzenia sobie w sytuacjach trudnych.

Elementem potwierdzającym samodzielność Doktorantki w prowadzeniu badań jest oryginalność problemów i hipotez badawczych. Doktorantka sformułowała jeden problem główny oraz pięć problemów szczegółowych. Należy stwierdzić, że Doktorantka potrafi rozłożyć problem główny na problemy szczegółowe. Postawione problemy wyczerpują zakres niewiedzy w zakresie kompetencji emocjonalnych nauczycieli przedszkoli i w zależności od tych kompetencji sposobu radzenia sobie w sytuacjach trudnych. W oparciu o teoretyczne i metodologiczne uwarunkowania problemów badawczych, jak również działalność praktyczną w obszarze założonego przedmiotu badań, Doktorantka sformułowała adekwatne hipotezy: główną i 5 szczegółowych, które wytyczają odpowiedni kierunek podjętych badań.

W swoim dalszym postępowaniu badawczym Doktorantka sformułowała 4 zmienne zależne i 2 zmienne niezależne, do których określiła odpowiednie wskaźniki. Określone zmienne i wskaźniki pozwalają na wykrycie zależności zachodzących między poszczególnymi elementami badań.

Samodzielność Doktorantki przejawia się także w prawidłowym dobraniu metod i technik badawczych odpowiednio do wymagań problemu i wynikających z niego zadań szczegółowych, pozwalających na rozwiązanie problemów określonych w fazie koncepcyjnej. W badaniach zastosowana została metoda sondażu diagnostycznego, która realizowana była za pomocą ankiety. W celu weryfikacji postawionych hipotez roboczych zastosowane zostały 3 narzędzia badawcze: Popularny Kwestionariusz Inteligencji Emocjonalnej autorstwa A. Jaworowskiej, A. Matczak, A. Ciechanowicz, J. Stańczak i E. Zalewskiej, Inwentarz do Pomiaru Radzenia sobie ze Stresem, którego autorami polskiej adaptacji są Z Jaczyński i N. Ogińska-Bulik oraz kwestionariusz ankiety pt. Sytuacje trudne w pracy nauczyciela wychowania przedszkolnego autorstwa Doktorantki. Opracowane narzędzie badawcze także świadczy o umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. Doktorantka potrafiła konsekwentnie i dogłębnie przeprowadzić badania według przyjętej metody i technik badawczych. Przebadła 193 nauczycielki pracujące w placówkach wychowania przedszkolnego.

Autorka recenzowanej rozprawy doktorskiej dokonała ilościowej i jakościowej analizy wyników badań własnych. Uzyskane wyniki przedstawiła w formie czytelnych wykresów i tabel oraz w formie opisowej.

Należy stwierdzić, że Doktorantka umie opracować wyniki badań, tzn. doprowadzić je do postaci umożliwiającej ich interpretację, potrafi także zinterpretować uzyskane wyniki, tj. poszukać ich związku z ogólnym kontekstem problemu, pracami naukowymi oraz teoriami odnoszącymi się do przedmiotu badań.

Reasumując, z zakresie metodologii praca odpowiada wymogom określonym dla rozpraw doktorskich. W recenzowanej rozprawie wykorzystano metodologię właściwą dla pedagogiki. Dobór procedury badawczej należy uznać za prawidłowy w odniesieniu do badanego przedmiotu. Sformułowany główny problem badawczy jest spójny z zarysowanym przedmiotem badań, a problemy szczegółowe są udaną próbą doprecyzowania zakresu badań. Metody badawcze zostały trafnie dobrane. Odpowiednio zastosowana procedura badawcza przyniosła, z naukowego punktu widzenia, właściwe rezultaty w postaci całościowego opracowania w zakresie podjętego problemu badawczego. Doktorantka zrealizowała założony cel poznawczy, teoretyczny i praktyczny. Opis i omówienie przebiegu badań oceniam wysoko. Pani mgr Ewelina Kurowicka-Roman wykazała umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.

Inne uwagi

Przedstawiona do oceny rozprawa doktorska liczy 250 stron wydruku komputerowego. Ma formę manuskryptu o układzie typowym dla tego typu opracowań. Zawiera wszystkie niezbędne elementy opracowania naukowego: wstęp, opracowanie problematyki badawczej w świetle literatury przedmiotu, metodologiczne podstawy badań własnych, analizę wyników badań własnych, zakończenie, bibliografię, spis tabel, wykresów i schematów, aneks.

Bibliografia sporządzona jest poprawnie, dobór źródeł należy ocenić jako bardzo dobry pod względem formalnym.

Zapisy cytowanych pozycji są zgodne z normami bibliograficznymi. Konstrukcja przypisów w większości przypadków jest prawidłowa a pochodzenie przywoływanych treści

udokumentowano rzetelnie. Ilość i rozmieszczenie przypisów są właściwe, co wskazuje, że Doktorantka opanowała ten element warsztatu pracy naukowej. Mam jednak tutaj pewne uwagi, mianowicie w niektórych przypisach występują niekonsekwencje. Np. w przypisie 36 i 37, w następujących po sobie tych samych źródłach, drugi przypis zapisany jest w postaci słowa „Tamże”. Z kolei w przypadku tych samych źródeł w przypisach 53 i 54, obie notki bibliograficzne sporządzone są w pełnym brzmieniu. Podobna niekonsekwencja występuje w przypadku przypisu 56 i 63. W przypadku powtórzenia źródła, powinna być zastosowana skrócona notka bibliograficzna ze skrótem „dz. cyt.:", jak w przypadku przypisów 47 i 52. Ponadto w przypisie 29 znajduje się źródło opracowania zbiorowego pod redakcją Mariana Zdzisława Stepulaka i Małgorzaty Sitarczyk pt. Pedagogika Froebła – wyzwaniem dla nauczycieli, szansą dla dzieci. Teoria i praktyka, Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie, Lublin 2017, s. 5. Takie podanie źródła przytaczanych treści nie jest prawidłowe, bowiem nie uwzględnia autora. Sprawia to, że dorobek naukowy autora przypisywany jest redaktorowi opracowania zbiorowego, w którym autor opublikował wyniki swoich badań. Rzetelność naukowa wymaga precyzji w tym zakresie.

Rozprawa napisana jest poprawnie stylistycznie, ortograficznie i gramatycznie. Wypowiedzi są komunikatywne, przejrzyste, jednoznaczne i spójne, użyte środki językowe są zgodne z celem, który Doktorantka planowała osiągnąć. Tekst cechuje się znajomością norm oraz poprawnością graficzną i edytorską, chociaż w kilku miejscach występują nierówne akapity (np. s. 41, 76, 82), nierówne odstępy między wierszami (np. s. 30, 32, 33), niekonsekwencja przy wypunktowywaniu (np. s. 18, 25 i 34, 86 i 91), w całym tekście pozostawione są wdowy.

Wątpliwości budzi także zapis cytowanej literatury w publikacji pod redakcją. Doktorantka używa litery „w” z dwukropkiem i w nawiasie kwadratowym [w:]. Jest to podwójne oznaczenie. Powinna być albo litera „w” z dwukropkiem – w: albo litera „w” w nawiasie kwadratowym – [w].

Wskazane tu niedociągnięcia edycyjne nie wpływają na obniżenie wartości merytorycznej i poznawczej recenzowanej rozprawy. Są one raczej wskazówką do zwrócenia uwagi na te aspekty w dalszej pracy naukowo-badawczej. Pod względem estetycznym praca jest na wysokim poziomie.

Konkluzja

Podsumowując należy stwierdzić, iż rozprawa mgr Eweliny Kurowickiej-Roman, stanowiąca podstawę postępowania doktorskiego, jest opracowaniem bardzo aktualnym i wartościowym, ukazującym rozwiązanie oryginalnego problemu naukowego, jakim są kompetencje emocjonalne nauczycieli przedszkoli w kontekście radzenia sobie w sytuacjach trudnych. Niesie ze sobą znaczące wartości poznawcze z zakresu pedagogiki przedszkolnej.

Doktorantka wykazała się niezbędną ogólną wiedzą teoretyczną oraz kompetencjami wymaganymi od pretendenta do stopnia naukowego doktora, tj. kompetencjami w zakresie samodzielnego prowadzenia pracy naukowej oraz rozwiązywania problemów badawczych w dyscyplinie pedagogika.

Przedłożoną mi do recenzji rozprawę doktorską mgr Eweliny Kurowickiej-Roman pt. „Kompetencje emocjonalne i sposoby radzenia sobie w sytuacjach trudnych przez nauczycieli wychowania przedszkolnego” oceniam pozytywnie i stwierdzam, że jest to dzieło

Prof. uczelni dr hab. Anna Klim-Klimaszewska
Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach
Instytut Pedagogiki
ul. Żytnia 39
08-110 Siedlce

naukowe, które spełnia wymagania stawiane rozprawom doktorskim, określone w Ustawie z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Załącznik do obwieszczenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 15 września 2017 r., poz. 1789) i wnioskuję o dopuszczenie Pani mgr Eweliny Kurowickiej-Roman do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Anna Klim-Klimaszewska

Siedlce, 23.12.2022